

Examination of communication skills of university students based on variables*

Ezgi DÜLGER CEYLAN

Istanbul Aydın University, Anadolu Bil Vocational School, Child Development Program

Ayşe Dilşad ATALAR

Istanbul Aydın University, Anadolu Bil Vocational School, Child Development Program

Abstract:

The main purpose of this research is to analyse the communication skills of university students in accordance with variances. In the scope of research, data were collected via simple sampling method, from 400 volunteers (208 female, 192 male) who have studied in Istanbul Aydın University in the 2016-2017 educational year. "Personal Information Form" and "Communication Skills Scale" developed by Korkut Owen and Bugay (2014) were applied to the participants. In accordance with the aims of this research, One Way Variance Analysis (ANOVA) and Independent Group T tests were utilised. As a result of the research, it was detected that students' effective listening and non-verbal communication points varied significantly according to gender and the average of female participants' points was higher than the average of male participants' points. Observing in accordance with the number of siblings variance affecting willingness to communicate, the average of points of those who have one sibling was higher than the average of points of those who were only children. On the other hand, examining according to academic success variance, the average of communication skills scale total points of students with intermediate academic success was higher than of those with underachievement considering the self-expression and willingness to communicate traits. Also, another significant difference on students' communication skills was discovered that was related to their parents' education levels. Observing in accordance with the period spent on watching television, the average point of those who never watch television was higher than of those spent 2 to 4 hours a day watching television considering the total points of communication skills scale and communication principles and basic skills traits. Moreover, according to total points of communication skills scale and willingness to communicate, the average point of participants who spent 2 to 4 hours social media was higher than of those who do not use on social media.

Keywords: University students, communication skills

Inönü University
Journal of the Faculty of Education
Vol 19, No 2, 2018
pp. 98-114
DOI: 10.17679/inuefd.334154

Received : 11.08.2017
Accepted : 18.05.2018

Suggested Citation

Dülger Ceylan, E. & Atalar, A.D. (2018). Examination of communication skills of university students based on variables, Inonu University Journal of the Faculty of Education, 19(2), 98-114. DOI: 10.17679/inuefd.334154

*This study was orally developed at the 26th International Congress of Educational Science on 20-23 April 2017.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

As social beings, people communicate and interact with their environments inevitably. Individuals can maintain their positive relationships with their environments by having healthy and effective communication skills. Beginning from the first few years of their lives, individuals take their families as examples in communication and gain experience through their interactions with their immediate vicinities and their friends and teachers in their school lives until university. In any field of occupation that involves human relations, having advanced communication skills will have a positive effect on an individual's career. People who have developed their communication skills can remove obstacles much easier, solve interpersonal problems more wholesomely and have more successful professional lives.

Students' communication skills are limited to specific variances in the concerning body of literature. It was examined whether gender, age, number of siblings, academic success level and parents' education level variances affect students' communication skills levels. Additionally, if we analyse the studies that were made in our country, we may not see any research that was made on whether time spent daily watching television and on social media affect university students' communication skills. Therefore, this study might contribute to the body of literature.

Purpose

The study was aimed to examine the communication skills of university students considering several variances.

In this sense, sub-problems below were detected.

1. Do the communication skills of university students who participate in the study differ according to their ages, genders and sibling numbers?
2. Do the communication skills of university students who participate in the study differ according to their academic success levels?
3. Do the communication skills of university students who participate in the study differ according to their parents' education level?
4. Do the communication skills of university students who participate in the study differ according to daily time spent on social media and watching television?

Method

Considering the aims of this research in which the communication skills of university students were analysed, survey model was utilised as the research method. The sample of research consists of voluntary students who have studied in İstanbul Aydın University in 2016-2017 academic year. Data were collected by using simple sampling method. Sample group includes students in the age range of 18-26 and the average of age is 23.31. 208 (52%) of the participants are female and the other 192 (48%) participants are male. "Personal Information Form" was used in the study to collect the personal information of students (gender, age, the number of siblings, success level, education level of parents, daily time spent on social media and watching television). To evaluate the communication skills of university students, on the other hand, "Communication Skills Scale" was used. Korkut Owen & Bugay (2014) developed Communication Skills Scale to measure the communication skills of university students. The scale is four dimensional. These dimensions are self-expression, communication principles and basic skills, willingness to communicate and effective listening and nonverbal communication.

Discussion & Conclusion

The result of the research reveals that effective listening and nonverbal communication points of students vary significantly depending on gender and the average point of females is higher than average point of males. The reason why there are different claims on the relationship between communication skills and

gender might be because dimensions and scales vary in each research. Apart from that, gender roles that are pressured on males and females might cause differences in communication skills levels.

Participants who had one sibling displayed higher average point of willingness to communicate compared to participants who were only children according to the number of siblings variance.

In accordance with academic success level variance, students with intermediate success levels displayed higher average point of communication skills total points in respect of self-expression and willingness to communicate traits, comparing to students with low success levels. The reason behind university students intermediate success level and students who overachieve displaying better communication skills than students who underachieve might be because students with underachievement might have lower self-confidence or self-esteem. Thus, this might make underachievers feel uncomfortable while expressing themselves and lead them to be unwilling to communicate compared to students with higher academic success.

Additionally, another significant difference in students' communication skills also found in accordance with the education level of parents variance. In accordance with the period spent watching tv variance, the average point of people who do not watch television appear to be higher compared to people who watch 2 to 4 hours of television daily, considering communication skills total points and communication principles and basic skills traits. The individual spending lots of time watching television can make them become passive and less prone to talk. Thus, an individual with bad language skills may have difficulty expressing himself or herself and this might reflect on the individual's communication skills. Also, considering communication skills total points and willingness to communicate, students who spent 2 to 4 hours social media had the higher average point comparing to students who spent did not use on social media daily.

It might be beneficial to create environments that improve university students' social skills by arranging curriculums in a manner that they enhance communication skills. Additionally, psychological counselling and guidance units in universities can arrange more effective studies on this matter.

It can be helpful to educate students, considering their developmental characteristics, on social media addiction prevention and on healthy computer/internet utilisation since they affect communication skills of university students. Also, experts who can help with problems on domestic communication can reach more audience via media. Communication skills can be analysed considering different variances and with different groups in other studies since it can be handled multidimensionally.

Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerilerinin Değişkenlere Göre İncelenmesi

Ezgi DÜLGER CEYLAN

Istanbul Aydın Üniversitesi, Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu, Çocuk Gelişimi Programı

Ayşe Dilşad ATALAR

Istanbul Aydın Üniversitesi, Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu, Çocuk Gelişimi Programı

Öz

Araştırmanın temel amacı üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin değişkenlere göre incelenmesidir. Araştırma kapsamında 2016-2017 öğretim yılında İstanbul Aydın Üniversitesinde öğrenim gören 400 (208 kız, 192 erkek) gönüllü öğrenciden kolay örnekleme yöntemi ile veriler toplanmıştır. Araştırmada katılımcılara "Kişisel Bilgi Formu" ve Korkut Owen ve Bugay (2014) tarafından geliştirilen "İletişim Becerileri Ölçeği" uygulanmıştır. Araştırmanın amaçları doğrultusunda verilerin analizinde Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve İlişkisiz Grup t Testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, üniversite öğrencilerinin etkin dinleme ve sözel olmayan iletişim (EDSOI) puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı ve kız öğrencilerin EDSOI puan ortalamasının erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Kardeş sayısı değişkenine göre bakıldığında, iletişim kurmaya isteklilik (IKI) boyutu açısından bir kardeşi olan öğrencilerin puan ortalamasının tek çocuk olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Akademik başarı düzeyi değişkenine göre incelendiğinde ise, iletişim becerileri ölçeği toplam puanı (IBOTOP), kendini ifade etme (KIE) ve IKI boyutu açısından orta derecede akademik başarıya sahip olan öğrencilerin puan ortalamasının, zayıf akademik başarıya sahip olan öğrencilerden daha yüksek olduğuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda anne ve babanın eğitim düzeyine göre öğrencilerin iletişim becerileri açısından da anlamlı bir fark bulunmuştur. Televizyon izleme süresi değişkeni açısından incelendiğinde, IBOTOP ve IITB açısından hiç televizyon izlemeyen öğrencilerin puan ortalamasının, 2-4 saat arası izleyen öğrencilerden daha yüksek olduğu ayrıca, IBOTOP açısından , günlük sosyal medya kullanma süresi 2-4 saat olan öğrencilerin hiç sosyal medya kullanmayan öğrencilerin puan ortalamasından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite öğrencileri, İletişim becerileri

İnönü Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
Cilt 19, Sayı 2, 2018
ss. 98-114
DOI: 10.17679/inuefd.334154

Gönderim Tarihi : 11.08.2017
Kabul Tarihi : 18.05.2018

Önerilen Atf

Dülger Ceylan, E. & Atalar, A.D. (2018). Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerilerinin Değişkenlere Göre İncelenmesi. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 19(2), 98-114. DOI: 10.17679/inuefd.334154

*Bu çalışma 26. Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresi'nde 20-23 Nisan 2017 tarihinde sözlü olarak sunulan bildirinin genişletilmiş halidir.

GİRİŞ

Tarih boyunca insanların günümüz uygarlık seviyesine ulaşmalarında iletişim önemli bir unsur olarak karşımıza çıkar. Bireyler arasında farklı düşünce, inanış ve bilgi paylaşımı sağlayan etkileşime iletişim denir. İletişim sayesinde toplumda bulunan farklı gruplar birbirleri ile ilişkiyi ve davranış modellerini öğrenirler. İletişim ile insanlar çevreleriyle etkileşim kurarak düşüncelerini, emeklerini, kültür ve uygarlıklarını geliştirirler (Cihangir, 2004; Şimşek, Akgemci & Çelik, 2003).

Yaşamın erken yıllarından itibaren iletişim becerileri gelişmeye başlar. Bebeğin ilk iletişim süreci ağlaması ve çıkardığı seslere anlam yüklememiz ile başlar. Bu dönemden itibaren yaşam boyunca anne ve babayla kurulan ilişkinin önemi büyüktür. Doğumdan itibaren bebeği ile uygun ses tonu ile konuşan, olumlu bir ilişki kuran anne ve babalar aralarındaki iletişimi beslemiş olur. İhtiyaçlar değiştikçe kişi duygusal, fiziksel, ruhsal ihtiyaçlarının karşılanması için aile dışından diğer bireylerle de ilişkiler kurmaya başlar. Çocuk büyüdükçe toplumda var olan iletişim sistemlerini öğrenerek toplumun bir parçası olarak yerini alır (Cüceloğlu, 1997; Erözkan, 2004).

İlgili alan yazım incelendiğinde, iletişim iletinin iletilişi bakımından sözlü ve sözsüz iletişim olarak sınıflandırılmaktadır (Dökmen, 2004). Sözel olmayan iletişim, bireylerin duygu ve düşüncelerine dair iletileri içinde barındıran, sözel iletişimi destekleyen jest ve mimikleri ifade eder. Kişiler arası aktarımlarda sözel ve sözel olmayan iletiler karşılaştırıldığında sözel olmayan iletiler daha ön plandadır. Sözlü iletişim duyguları iletmeye çok önemlidir, yetersiz kaldığı durumlarda devreye sözsüz iletişim girmektedir. Bu yüzden insanlar arzu, heyecan, düşünce ve sevinçlerini anlatırken el, yüz, kol ve vücutlarını kullanarak farklı mimikler ile tepki verirler (Yatkın & Yatkın, 2006). Özer (2007) çalışmasında sözsüz iletişimde farklı iletilerin kullanıldığını belirtmiştir. Bunlar baş, el, yüz hareketleri, bırakılan mesafe ve oturma tarzıdır.

Sözel iletişimde sen ve ben dili şeklinde iki terimden söz edilebilir. Sen dilinin sözel iletişim sürecinde kullanılması karşı tarafın suçlanması ve davranışlarının yargılanmasını sağlayarak ilişkinin zedelenmesine yol açabilir. Sen dili ile yaklaşıldığında karşı tarafın kendini savunmaya geçmesine yol açar (Ergin & Birol, 2000). Fakat ben dilinin kullanılması kişinin hissettiği duyguların ifadesi şeklinde olup suçlayıcı bir tavır içermediğinden ilişki üzerinde olumlu etki göstermektedir. Birey bu şekilde iletişime yönelik doğru yaklaşımları edinemez ise yaşamının farklı noktalarında kişiler arası problemlerle başa çıkmakta zorlanabilir. Yetişkinlik yıllarında bireyler gerek aile yaşamlarında gerekse iş yaşamlarında iletişim sorunları ile sıkça karşılaşmaktadır. Ülkemizde yapılan araştırmalar incelendiğinde Yeşilyaprak (1986) çalışmasında, lise ve üniversite öğrencilerinin iletişim yeterlilikleri ile ilgili problemlerinin olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Gelişim çağında olan ergenlerde, en çok etkileşimde olduğu grup ailesi olduğu için, bu ortamdaki ilişkiler sosyal iletişim yeteneklerini etkilemektedir. Bu aşamada ilişkiler ne kadar düzenli olursa, güven duygusu o kadar artar. Bununla birlikte çevresinde bulunan gruplarla iyi geçinmesini, kişilik edinmesini, sevgi göstermesini ve toplumla uyumlu olmasını sağlamaktadır (Yavuzer, 2007). Ceyhan (2006) üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada, iletişim becerisine bağlı olarak öğrencilerin kişisel, sosyal ve genel uyum düzeylerinin daha güçlü olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Aile bireyleri arasındaki ilişkiler, psikososyal yönden çocuğun en çok etkileşime girdiği ve iletişim becerilerinin geliştiği ortamı oluşturmaktadır. Sağlıklı ilişkiler kurulması bireyin kendine güvenmesini sağlamaktadır. Aynı zamanda, bireyin kendine ve başkalarına karşı sevgi duymasını, sosyal becerilerini geliştirmesini ve topluma adaptasyon sürecini olumlu yönde etkileyecektir (Yavuzer, 2007).

Bireyin genel olarak aile ortamında gözlemleyerek edindiği günlük yaşama ilişkin alışkanlıkları, televizyon izleme süresi ya da sosyal medya kullanma süresi gibi etkenlerde kişinin iletişim becerileri üzerinde belirleyici olabilmektedir. Bireylerin iletişim süreci düşünüldüğünde televizyonda eğitici programlar izleyerek bilgi edinip bunları çevresiyle paylaşması sosyal ortamına olumlu yansiyabilir ya da ekran önünde gördüğü olumlu modelleri yaşamında rol model alması kişinin toplumsallaşmasına katkı sağlayabilir. Fakat, televizyon önünde uzun saatler geçirmek bireylerin çevrelerine karşı olan ilgilerinin azalmasına, pasif olmasına, konuşmaya ihtiyaç duymamasına da sebep olabilmektedir. Böyle bir durumun yaşanması kişinin iletişim becerilerine olumsuz yansiyebilir. Bunun dışında, bireylerin sosyal medya kullanım süresi açısından son yıllarda artış gözlenmektedir. Hazar (2011) üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada, sosyal medyayı

öğrencilerin % 50.4'ünün günde 2-4 saat arasında kullandığı sonucuna ulaşmıştır. Demir (2016) lise öğrencilerin sosyal medyayı günlük kullanım sürelerini incelediği çalışmada, öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%53) 1-3 saat arası sosyal medyayı kullandıklarını, 3 saatten fazla kullananların oranının ise yaklaşık %30 olduğu ifade etmiştir. Yapılan araştırmalar sosyal medyanın gün içinde uzun süre kullanımının kişileri gerçek hayattan yabancılaştırarak onları gerçek hayatın etkileşimlerinden yoksun bırakmaktadır. Sosyal açıdan bireyi etkileyen olumsuzluklara yönelik yapılmış birçok çalışmada internet kullanımının toplumdaki kişilerin yalnızlığı, yalnızlık hissetmesi ve depresyon belirtileri göstermesi gibi bazı durumlara sebep olduğu ifade edilmiştir (Erdoğan 2008; Kelleci 2008; Moody 2001; Yang & Tung 2007). Ayrıca, diğer araştırmalarda kişinin aile bireyleri ve çevresindeki kişilerle olan iletişimlerinde olumsuz etkilere sebep olduğu ifade edilmektedir. Hazar (2011) üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada, sosyal medyanın bireyin ailesi ve arkadaşlarıyla yüz yüze iletişim yerine tek başına kalmalarını sağladığı sonucuna ulaşmıştır. Diğer taraftan sosyal medyanın kullanım süresi ve kullanım amacı yönünden bilinçli bir yaklaşıma sahip olan bireyleri olumlu şekilde etkilemesinden de söz edilebilir. Sosyal medyanın günlük yaşamda kullanımı haricinde eğitimde de sosyal medya ağlarının kullanılmasından bahsedilmektedir (Karademir & Alper, 2011). Eğitim sürecinde bireylerin işbirliği içerisinde çalışmaları, birçok kişinin aynı anda iletişim içerisinde olmasını sağlaması gibi olumlu şekilde de kullanılabilir.

Bütün bunlardan hareketle insan sosyal bir varlık olarak çevresiyle kaçınılmaz bir şekilde etkileşim ve iletişim halindedir. Birey kurduğu sosyal ilişkilerinde sağlıklı ve etkili iletişim becerileri sayesinde çevresiyle olan ilişkisini olumlu bir şekilde sürdürebilir. Yaşamın ilk yıllarından itibaren birey etkili iletişim becerilerinin kazanılması noktasında aile bireylerini model alarak öğrendiği, yakın çevresindeki bireylerle olan etkileşimi ve okul yaşantısında öğretmen ve arkadaşları ile geçirdiği deneyimler gibi üniversite yıllarına kadar birçok yaşamsal tecrübeler edinir. İnsan ilişkilerini içinde barındıran her meslek dalında bireyin etkili iletişim becerilerine sahip olmasının meslek yaşamına da olumlu yansımaları olacaktır. İletişim becerisi gelişmiş kişiler önlerine çıkan engellerin daha kolay üstesinden gelebilmekte, kişiler arasında yaşanan problemleri daha sağlıklı bir şekilde çözebilmekte ve meslek yaşamlarında daha başarılı bir süreç geçirebilmektedir. Bu sebeple üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri ile ilişkili değişkenleri ortaya koymak araştırmanın amacını oluşturmaktadır.

İlgili alan yazında üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin çeşitli değişkenlerle ilişkisinin incelendiği görülmüştür. Erözkan (2005) üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada da cinsiyet, yaş ve sınıf düzeylerinin iletişim becerileri üzerinde yordayıcı özelliklere sahip olmadıklarını belirtmiştir. Dilekmen, Başçı, ve Bektaş (2008) eğitim fakültesi öğrencileri ile yaptıkları çalışmada iletişim becerilerinin cinsiyet, sınıf seviyesi ve bölümlere göre farklılaşp farklılaşmadığını incelemişlerdir. Şirin ve Izgar (2013) üniversite öğrencileri ile yaptıkları çalışmada cinsiyete, sınıf düzeyi, öğrenim gördükleri bölüm ve ailelerinin yerleşim yeri ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını incelemişlerdir. İrak, Taşcıoğlu, Dal ve Tunç (2017) sağlık hizmetleri meslek yüksekokulunda okuyan öğrencilerin iletişim becerilerini, yaş, cinsiyet, bölüm, sınıf ve ailenin aylık geliri değişkenlerine göre incelemişlerdir. Aşçı, Hazar ve Yılmaz (2015) sağlık yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerilerine ilişkin algılarının aylık gelir düzeyi, kardeş sayısı, anne, baba eğitimi, aile tipi, yaşamının çoğunu geçirdiği yer, annenin çalışma durumu, anne ve babanın eğitim düzeyi ile ilişkili olup olmadığını araştırmışlardır. Erigüç ve Eriş (2013) sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerilerini incelediği çalışmada cinsiyet, yaş, öğrenim gördükleri program, sınıf, ailenin yaşadığı yer, anne ve babanın eğitim düzeyi, ailenin sosyo-ekonomik düzeyi, anne-babanın tutumları, arkadaşlarla ilişkiler değişkenleri açısından incelenmişlerdir. Yapılan araştırma ile alt amaçlarda verilen üniversite öğrencilerinin cinsiyet, yaş, kardeş sayısı, akademik başarı düzeyi, anne ve babanın eğitim düzeyi değişkenlerinin iletişim beceri düzeyini belirlemede farklılık yaratıp yaratmadığı belirlenmiştir. Demir (2016) yaptığı çalışmada lise öğrencilerinin sosyal medyayı kullanım düzeylerine göre aile içi iletişimlerinin farklılaşma durumunu incelemiştir. Yapılan bu çalışmada üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin günlük televizyon izleme süresi ve günlük sosyal medya kullanma süresine göre farklılık yaratıp yaratmadığına yönelik yapılan çalışmaların sınırlı olması bakımından da alan yazına katkı getireceği düşünülmektedir.

Yapılan araştırma, üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin değişkenlere göre incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri öğrencinin cinsiyeti, yaşı ve kardeş sayısına göre farklılık göstermekte midir?
2. Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri öğrencinin akademik başarı düzeyine göre farklılık göstermekte midir?

3. Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri anne ve babanın eğitim düzeyine göre farklılık göstermekte midir?
4. Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri öğrencinin günlük televizyon izleme süresi ve günlük sosyal medya kullanma süresine göre farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Nicel yapıdaki bu araştırmada, üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin değişkenlere göre incelenmesi var olduğu şekliyle betimlemesi ve çeşitli değişkenler açısından incelenmesini amaçlamıştır. Bu nedenle tarama modeli bu araştırmada araştırma modeli olarak tercih edilmiştir. Tarama modeli, herhangi bir olayı, nesneyi ya da bireyi tanımlamaya çalışan bir modeldir. Bu durumları aynen tanımlamaya çalışır, herhangi bir değiştirme ya da etkileme çabasına girmez (Karasar, 2009). Araştırmada kullanılan teknik ise anket tekniğidir.

Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Araştırmanın örneklemini 2016-2017 öğretim yılında İstanbul Aydın Üniversitesinde öğrenim gören 400 gönüllü öğrenci oluşturmaktadır. Veriler tesadüfi örneklem yöntemi kullanılarak toplanmıştır. Örneklem grubu 18-26 yaş aralığında olan öğrencilerden oluşmakta ve yaş ortalaması 23.31'dir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 208'si (%52) kız, 192'si (%48) erkektir. Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerini demografik özellikleri aşağıdaki tabloda verilmiştir (Tablo 1).

Tablo 1.

Araştırmaya Katılan Üniversite Öğrencilerinin Demografik Özelliklerine Göre Dağılım.

Değişkenler	f	%
Cinsiyet		
Kız	208	52
Erkek	192	48
Toplam	400	100
Yaş		
1997 ve altı	234	58,5
1996-1992	138	34,5
1991-1987	27	7,1
Toplam	400	100
Kardeş sayısı		
Tek çocuk	56	14
1 kardeş	156	39
2 kardeş	116	29
3 kardeş ve üstü	72	18
Toplam	400	100
Akademik Başarı Düzeyi		
Çok Başarılı	61	15,3
Orta Derecede	277	69,3
Zayıf	62	15,5
Toplam	400	100
Anne Eğitim Durumu		
İlköğretim	273	68,3
Lise	93	23,3

Üniversite	34	8,5
Toplam	400	100
Baba Eğitim Durumu		
İlköğretim	198	49,5
Lise	146	36,5
Üniversite	56	14,0
Toplam	400	100
Günlük TV izleme süresi		
Hiç izlemiyor	81	20,3
0-2 saat	174	43,5
2- 4 saat	102	25,5
4 saat ve üzeri	43	10,8
Toplam	400	100
Günlük Sosyal Medya Kullanma süresi		
Hiç kullanmıyor	25	6,3
0-2 saat	106	26,5
2- 4 saat	113	28,3
4 saat ve üzeri	156	39,9
Toplam	400	100

Veri Toplama Araçları

Araştırmada üniversite öğrencilerinin kişisel bilgileri (cinsiyet, yaş, kardeş sayısı, başarı düzeyi, anne ve babanın eğitim düzeyi, öğrencinin günlük televizyon izleme süresi ve günlük sosyal medya kullanma süresi) ölçmeyi amaçlayan sorular "Kişisel Bilgi Formu" kullanılarak toplanmıştır. Üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerini ölçmek amacıyla ise "İletişim Becerileri Ölçeği" kullanılmıştır.

Korkut Owen ve Bugay (2014), üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerini belirlemek amacıyla İletişim Becerileri Ölçeği'ni geliştirilmiştir. Ölçek dört boyuttan oluşmaktadır. Bu boyutlar, kendini ifade etme (KİE), iletişim ilkeleri ve temel beceriler (İİTB), iletişim kurmaya isteklilik (İKİ) ve etkin dinleme ve sözel olmayan iletişim (EDSÖİ) şeklinde adlandırılmıştır. Ölçekte beş dereceli (hiçbir zaman=1, her zaman=5) yanıt seçenekleri olan 25 madde yer almaktadır (İİTB= 10, KİE=4, EDSÖİ=6, İKİ=5). Toplam varyansın %45.95'inin açıklandığı araçta, bunun %13,43'ü İİTB, %11.12'si KİE, %11.08'i EDSÖİ ve %10.30'u İKİ alt boyutlarıyla açıklanmaktadır (Korkut Owen & Bugay, 2014). Ölçeğin bu çalışma kapsamında hesaplanan Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0,81 olarak bulunmuş ve güvenilir bir ölçme aracı olduğuna karar verilmiştir. Ölçeğin alt boyutlarına göre iç tutarlılık katsayıları ise; KİE için .78; İİTB için .80; İKİ için; .83 ve EDSÖİ için ise .74 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi ve Değerlendirilmesi

Verilerin analizi bilgisayar ortamında SPSS 19.0 programına girilerek istatistik çözümlenmeler gerçekleştirilmiştir. Öncelikle verilerin normal dağılım gösterdiği saptanmıştır. Çalışmada bağımsız değişkenlere verilen yanıtlar frekans ve yüzdelik tablolar haline dönüştürülerek sunulmuştur. Ayrıca bağımsız değişkenlerle bağımlı değişkenler arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Veri analizi yaparken İletişim Beceri Ölçeği'nin toplam puan ve alt boyutlarının değişkenlerle olan ilişkileri ortalamalarına dayalı olarak "Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)" ve "İlişkiz Grup t Testi" yapılmıştır. Araştırmada anlamlılık düzeyi 0,05 değerinde belirlenmiştir.

BULGULAR

Tablo 1.

Cinsiyet Değişkenine Bağlı Olarak İB Ölçeği Toplam ve Alt Boyutları İçin Yapılan İlişkiz Grup "t" Testi Sonuçları.

İBÖ	Gruplar	n	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
IITB	Kadın	208	4,0730	,473	,032	,886	301,91	,376
	Erkek	192	4,0134	,813	,058			
KIE	Kadın	208	4,2179	,624	,043	1,569	398	,117
	Erkek	192	4,0911	,967	,069			
EDSOI	Kadın	208	4,1771	,558	,038	2,174	315,04	,030*
	Erkek	192	4,0130	,897	,064			
IKI	Kadın	208	3,8298	,637	,044	,035	398	,972
	Erkek	192	3,8271	,886	,063			
İBÖ Toplam	Kadın	208	4,0713	,401	,027	1,528	318,87	,127
	Erkek	192	3,9895	,632	,045			

*p < .05

Tablo 1' de görüldüğü gibi iletişim becerileri alt boyutları puanları açısından incelendiğinde ise, etkin dinleme ve temel beceriler (EDSOI) puanlarının (t=2,174; p<,05) cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı ve kadınların EDSOI puan ortalamalarının erkeklere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Diğer taraftan İBÖ toplam puanı (t=1,528; p>,05), iletişim ilkeleri ve temel beceriler (IITB) (t=,886; p>,05), kendini ifade etme (KIE) (t=1,569; p>,05) ve iletişim kurmaya isteklilik (IKI) (t=,035; p>,05) puan ortalamaları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Öğrencilerin iletişim becerileri alt boyutları yaş değişkenine göre anlamlı fark olup olmadığını incelemek amacıyla tek yönlü varyans analizi yapılmıştır (Tablo 2).

Tablo 2.

Yaş Değişkenine Bağlı Olarak İB Ölçeği Toplam ve Alt Boyutları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Testi Sonuçları.

İBÖ	Var. K.	KT	KO	F	P	Anlamlı fark
IITB	G.Arası	1,455	,728	1,681	,187	----
	G.içi	171,863	,433			
	Toplam	173,318				
KIE	G.Arası	,743	,371	,566	,568	----
	G.içi	260,373	,656			
	Toplam	261,116				
EDSOI	G.Arası	2,445	1,223	2,220	,110	----
	G.içi	218,687	,551			
	Toplam	221,132				
IKI	G.Arası	,312	,156	,265	,767	----
	G.içi	233,723	,589			
	Toplam	234,035				
İBÖTOP	G.Arası	,673	,336	1,216	,298	----
	G.içi	109,860	,277			
	Toplam	110,533				

*p < .05

Tablo 2'de görüldüğü gibi, iletişim becerileri puanları açısından incelendiğinde, İBÖ toplam puanı (F=,1216; p>,05) ve İBÖ'nün alt boyutları olan IITB (F=1,681; p>,05), KIE (F=,566 ; p>,05), EDSOI (F=2,220; p>,05), ve IKI (F=,265; p>,05), puanları yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Buna

göre, farklı yaş düzeylerindeki öğrenciler açısından iletişim düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermediğine ulaşılmıştır.

Öğrencilerin iletişim becerileri alt boyutları kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı fark olup olmadığını incelemek amacıyla tek yönlü varyans analizi yapılmıştır (Tablo 3).

Tablo 3.

Kardeş Sayısı Değişkenine Bağlı Olarak İB Ölçeği Toplam ve Alt Boyutları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA Testi Sonuçları).

İBÖ	Var. K.	KT	KO	F	P	Anlamlı fark
IITB	G.Arası	1,908	,636	1,470	,222	-----
	G.içi	171,410	,433			
	Toplam	173,318				
KIE	G.Arası	,525	,175	,266	,850	-----
	G.içi	260,591	,658			
	Toplam	261,116				
EDSOİ	G.Arası	1,191	,397	,715	,544	-----
	G.içi	219,941	,555			
	Toplam	221,132				
IKI	G.Arası	4,649	1,550	2,676	,047*	Tek çocuk- 1 kardeş
	G.içi	229,386	,579			
	Toplam	234,035				
İBÖTOP	G.Arası	1,209	,403	1,460	,225	-----
	G.içi	109,324	,276			
	Toplam	110,533				

* $p < .05$

Tablo 3'de görüldüğü gibi, iletişim becerileri puanları açısından incelendiğinde, İBÖ toplam puanı ($F=1,460$; $p>,05$) ve İBÖ'nün alt boyutları olan IITB ($F=1,470$; $p>,05$), KIE ($F=,266$; $p>,05$) ve EDSOİ ($F=,715$; $p>,05$) puanları kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir.

İletişim alt boyutu olan İletişim kurmaya isteklilik (IKI) açısından sonuçlar incelendiğinde ise, üniversite öğrencilerinin kardeş sayıları arasında anlamlı bir farkın olduğu bulunmuştur ($F=2,676$; $p<,05$). Farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre, İletişim kurmaya isteklilik (IKI) açısından 1 kardeşi olan öğrencilerin ($=3.92$), İletişim kurmaya isteklilik düzeyi tek çocuk olan ($=3.59$) öğrencilerden daha yüksektir.

Tablo 4.

Akademik Başarı Düzeyi Değişkenine Bağlı Olarak İB Ölçeği Toplam ve Alt Boyutları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA Testi Sonuçları).

İBÖ	Var. K.	KT	KO	F	P	Anlamlı fark
IITB	G.Arası	1,078	,539	1,242	,290	
	G.içi	172,240	,434			
	Toplam	173,318				
KIE	G.Arası	4,869	2,434	3,771	,024*	Çok başarılı-Zayıf Orta derece-Zayıf
	G.içi	256,247	,645			
	Toplam	261,116				
EDSOİ	G.Arası	2,383	1,192	2,163	,116	
	G.içi	218,749	,551			
	Toplam	221,132				
IKI	G.Arası	5,198	2,599	4,509	,012*	Orta derece-Zayıf
	G.içi	228,837	,576			
	Toplam	234,035				
İBÖTOP	G.Arası	2,304	1,152	4,226	,015*	Orta derece-Zayıf
	G.içi	108,229	,273			
	Toplam	110,533				

Tablo 4’de görüldüğü gibi, iletişim becerileri puanları açısından incelendiğinde, İBÖ’nün alt boyutları olan IITB (F=1,242; p>,05) ve EDSOİ (F=2,163; p>,05) puanları akademik başarı düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir.

İletişim Becerileri Ölçeği toplam puanı (İBÖTOP) (F=4,226; p<,05) , iletişim alt boyutu olan kendini ifade etme (KİE) (F=3,771 ; p<,05) ve iletişim kurmaya isteklilik (İKİ) (F=4,509; p<,05) açısından sonuçlar incelendiğinde, üniversite öğrencilerinin akademik başarı düzeyleri arasında anlamlı bir farkın olduğu bulunmuştur. Farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre, İletişim Becerileri Ölçeği toplam puanı (İBÖTOP) açısından orta derecede akademik başarıya sahip olan öğrencilerin (=4,06), zayıf (=3.85) akademik başarıya sahip olan öğrencilerden daha yüksektir. Kendini ifade etme (KİE) açısından çok başarılı olan öğrencilerin (=4,27), zayıf (=3,91) akademik başarıya sahip olan öğrencilerden; orta derecede akademik başarıya sahip olan öğrenciler(=4,18) ise zayıf (=3.91) akademik başarıya sahip olan öğrencilerden daha yüksektir. İletişim kurmaya isteklilik (İKİ) açısından orta derecede akademik başarıya sahip olan öğrencilerin (=3,89), zayıf (=3.57) akademik başarıya sahip olan öğrencilerden daha yüksektir.

Tablo 5.

Annenin Eğitim Düzeyi Değişkenine Bağlı Olarak İB Ölçeği Toplam ve Alt Boyutları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA Testi Sonuçları).

İBÖ	Var. K.	KT	KO	F	P	Anlamlı fark
IITB	G.Arası	2,505	2	2,911	,056	
	G.içi	170,813	397			
	Toplam	173,318	399			
KİE	G.Arası	4,434	2	3,429	,033*	Lise- Üniv.
	G.içi	256,682	397			
	Toplam	261,116	399			
EDSOİ	G.Arası	2,956	2	2,689	,069	
	G.içi	218,177	397			
	Toplam	221,132	399			
İKİ	G.Arası	4,941	2	4,281	,014*	İlkokul-lise
	G.içi	229,094	397			
	Toplam	234,035	399			
İBÖTOP	G.Arası	2,773	2	5,108	,006*	Lise- üniv.
	G.içi	107,760	397			
	Toplam	110,533	399			

*p< .05

Tablo 5’de görüldüğü gibi, iletişim becerileri puanları açısından incelendiğinde, İBÖ’nün alt boyutları olan IITB (F=2,911; p>,05) ve EDSOİ (F=2,689; p>,05) puanları annenin eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir.

İletişim Becerileri Ölçeği toplam puanı (İBÖTOP) (F=5,108; p<,05) , iletişim alt boyutu olan kendini ifade etme (KİE) (F=3,429 ; p<,05) ve iletişim kurmaya isteklilik (İKİ) (F=4,281; p<,05) açısından sonuçlar incelendiğinde, üniversite öğrencilerinin annenin eğitim düzeyi arasında anlamlı bir farkın olduğu bulunmuştur. Farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre, İletişim Becerileri Ölçeği toplam puanı (İBÖTOP) açısından annesi üniversite mezunu öğrencilerin (=4,14), annesi lise mezunu (=3.82) olan öğrencilerden daha yüksektir. Kendini ifade etme (KİE) açısından annesi üniversite mezunu öğrencilerin (=4,30), annesi lise mezunu (=3.90) olan öğrencilerden daha yüksektir İletişim kurmaya isteklilik (İKİ) açısından annesi üniversite mezunu öğrencilerin (=4,03), annesi ilkokul-ortaokul mezunu (=3.77) olan öğrencilerden daha yüksektir.

Tablo 6.

Babanın Eğitim Düzeyi Değişkenine Bağlı Olarak İB Ölçeği Toplam ve Alt Boyutları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Testi Sonuçları.

İBÖ	Var. K.	KT	KO	F	P	Anlamli fark
IITB	G.Arası	3,381	2	4,018	,019*	Lise- Üniversite
	G.içi	166,165	395			
	Toplam	169,546	397			
KIE	G.Arası	1,333	2	1,032	,357	
	G.içi	255,092	395			
	Toplam	256,425	397			
EDSOİ	G.Arası	,077	2	,070	,932	
	G.içi	216,276	395			
	Toplam	216,353	397			
IKI	G.Arası	3,597	2	3,157	,044*	İlkokul- Lise
	G.içi	225,056	395			
	Toplam	228,653	397			
İBÖTOP	G.Arası	,576	2	1,078	,341	
	G.içi	105,572	395			
	Toplam	106,148	397			

* $p < .05$

Tablo 6'de görüldüğü gibi, iletişim becerileri puanları açısından incelendiğinde, İBÖ toplam puan ($F=1,078$; $p>,05$), İBÖ'nün alt boyutları olan Kendini ifade etme (KIE) ($F=1,032$; $p>,05$) ve EDSOİ ($F=,070$; $p>,05$) puanları babanın eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir.

İletişim Becerileri alt boyutu olan iletişim ilkeleri ve temel beceriler (IITB) ($F=4,018$; $p<,05$) ve iletişim kurmaya isteklilik (IKI) ($F=3,157$; $p<,05$) açısından sonuçlar incelendiğinde, üniversite öğrencilerinin baba eğitim düzeyi arasında anlamlı bir farkın olduğu bulunmuştur. Farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre, açısından iletişim ilkeleri ve temel beceriler (IITB) babası üniversite mezunu öğrencilerin ($=4,11$), annesi lise mezunu ($=3,83$) olan öğrencilerden daha yüksektir. İletişim kurmaya isteklilik (IKI) açısından babası üniversite mezunu öğrencilerin ($=3,95$), babası ilkokul-ortaokul mezunu ($=3,75$) olan öğrencilerden daha yüksektir.

Tablo 7.

Televizyon İzleme Süresi Değişkenine Bağlı Olarak İB Ölçeği Toplam ve Alt Boyutları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA Testi Sonuçları).

İBÖ	Var. K.	KT	KO	F	P	Anlamli fark
IITB	G.Arası	5,385	3	4,233	,006*	Hiç izlemiyor- 2- 4saat
	G.içi	167,933	396			
	Toplam	173,318	399			
KIE	G.Arası	2,155	3	1,098	,350	
	G.içi	258,961	396			
	Toplam	261,116	399			
EDSOİ	G.Arası	,936	3	,561	,641	
	G.içi	220,197	396			
	Toplam	221,132	399			
IKI	G.Arası	4,006	3	2,299	,077	
	G.içi	230,029	396			
	Toplam	234,035	399			
İBÖTOP	G.Arası	3,001	3	3,684	,012*	Hiç izlemiyor- 2-4saat
	G.içi	107,532	396			
	Toplam	110,533	399			

* $p < .05$

Tablo 7'de görüldüğü gibi, iletişim becerileri puanları açısından incelendiğinde, İBÖ'nün alt boyutları olan Kendini ifade etme (KIE) (F=1,098; p>,05), EDSOI (F=,561; p>,05) ve iletişim kurmaya isteklilik (IKI) (F=2,299; p<,05) puanları öğrencinin televizyon izleme süresi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir.

İBÖ toplam puan (F=3,684; p>,05) ve iletişim ilkeleri ve temel beceriler (IITB) (F=4,233 ; p<,05) açısından sonuçlar incelendiğinde, öğrencinin televizyon izleme süresi açısından anlamlı bir farkın olduğu bulunmuştur. Farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre, açısından İBÖ toplam puanı hiç televizyon izlemeyen öğrencilerin (=4,23), 2 -4saat arası izleyen öğrencilerden (=3,90) daha yüksektir. İletişim ilkeleri ve temel beceriler (IITB) açısından ise, hiç televizyon izlemeyen öğrencilerin (=4,17), 2 -4saat arası (=3,91) izleyen öğrencilerden daha yüksektir

Tablo 8.

Sosyal Medya Kullanma Süresi Değişkenine Bağlı Olarak İB Ölçeği Toplam ve Alt Boyutları İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA Testi Sonuçları.

İBÖ	Var. K.	KT	KO	F	P	Anlamlı fark
IITB	G.Arası	2,499	3	1,931	,124	---
	G.içi	170,819	396			
	Toplam	173,318	399			
KIE	G.Arası	3,443	3	1,764	,153	---
	G.içi	257,673	396			
	Toplam	261,116	399			
EDSOİ	G.Arası	1,996	3	1,202	,309	---
	G.içi	219,136	396			
	Toplam	221,132	399			
IKI	G.Arası	4,654	3	2,678	,057	---
	G.içi	229,381	396			
	Toplam	234,035	399			
İBÖTOP	G.Arası	2,432	3	2,969	,032	Hiç kullanmıyor- 2-4 saat
	G.içi	108,101	396			
	Toplam	110,533	399			

Tablo 8'de görüldüğü gibi, iletişim becerileri puanları açısından incelendiğinde, ve İBÖ'nün alt boyutları olan IITB (F=1,931; p>,05), EDSOI (F=1,202; p>,05), IKI (F=2,678; p>,05) ve (KIE) (F=1,764; p>,05) puanları Sosyal Medya Kullanma Süresi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir.

İBÖ toplam puanı (F=,1,151; p<,05) sosyal medya kullanma süresi açısından sonuçlar incelendiğinde, öğrencinin sosyal medya kullanım süresi açısından anlamlı bir farkın olduğu bulunmuştur. Farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre, İBÖ toplam puanı 2-4saat arası (=4,05) sosyal medya kullanan öğrencilerin izleyen hiç sosyal medya kullanmayan (=3,73) öğrencilerden daha yüksektir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırma sonucunda, üniversite öğrencilerinin İBÖ toplam puanı, iletişim ilkeleri ve temel beceriler (IITB), Kendini ifade etme (KIE) ve iletişim kurmaya isteklilik (IKI) puan ortalamaları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Alan yazında iletişim becerilerine ilişkin farklı envanterlerin kullanıldığı bazı araştırmalar, araştırma bulgularını destekler nitelikte iletişim becerilerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılığa ulaşmadığı görülmektedir (Özerbaş, Bulut & Usta, 2007; Erözkan, 2005; Çetinkaya, 2011; Özşaker, 2013; Erigüç, Şener & Eriş, 2013; Kadakal Dölek, 2015). Diğer taraftan araştırmada kadın katılımcıların etkin dinleme ve sözel olmayan iletişim (EDSOİ) puan ortalamaları erkek katılımcılara göre daha yüksek olduğu

görülmektedir. Kadınların iletişim becerileri puan ortalamalarının erkeklere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşan araştırmalara da rastlanmaktadır (Erözkan, 2005; Baykara Pehlivan, 2005; Çağlayan, 2007; Kılıçgil, Bilir, Özdiñ, Eroğlu & Eroğlu, 2009; Gülbahçe, 2010; Bingöl & Demir, 2011; Özşaker, 2013; Görmüş, Aydın, Ergin, 2013; Aşçı vd., 2015). Korkut Owen ve Bugay (2014) yaptıkları araştırmada kız öğrencilerden elde edilen puanların İBÖ'nün alt faktörlerinin tümünde erkek öğrencilerden elde edilen puanlardan daha yüksek olduğunu belirtmiştir. İletişim becerileri ile cinsiyet arasındaki ilişkiyle ilgili olarak farklı sonuçların ortaya konulmasının sebebi yapılan araştırmalarda birbirinden farklı boyutlarla ele alınan farklı ölçüklerin kullanılması olabilir. Toplumda kadın ve erkeğe yüklenen cinsiyet rolleri bireylerin iletişim beceri düzeylerinde farklılıklar görülmesine yol açabilir. İletişim beceri puanları açısından incelendiğinde, katılımcıların iletişim becerileri toplam ve alt boyut puanları, yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Bu bulgu, alayazın araştırmalarının bulguları ile benzerlik göstermektedir (Erözkan, 2005; Görmüş, Aydın & Ergin, 2013; Erigüç vd., 2013).

İletişim becerileri alt boyutları puanları açısından incelendiğinde katılımcıların İletişim kurmaya isteklilik (IKI) puan ortalamalarının kardeş sayısına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı ve bir kardeşi olan öğrencilerin tek çocuk olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Aşçı vd. (2015) yaptıkları araştırmada, sağlık yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerilerine ilişkin algılarının kardeş sayısı ile ilişkili olduğunu ifade etmişlerdir. Diğer taraftan İBÖ toplam puanı, IITB, KIE ve IKI puan ortalamaları kardeş sayısına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

İletişim Becerileri Ölçeği toplam puanı (İBÖTOP) ve İletişim kurmaya isteklilik (IKI) alt boyutu açısından orta derecede akademik başarıya sahip olan öğrencilerin, zayıf akademik başarıya sahip olan öğrencilerden daha yüksektir. Kendini ifade etme (KIE) açısından çok başarılı olan öğrencilerin, zayıf akademik başarıya sahip olan öğrencilerden; orta derecede akademik başarıya sahip olan öğrencilerin ise zayıf akademik başarıya sahip olan öğrencilerden daha yüksektir. Yapılan araştırmalar incelendiğinde bulguları destekler nitelikte; Özerbaş, Bulut & Usta (2007), öğretmen adayları ile yaptıkları çalışmada genel akademik başarı düzeyleri ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir farklılık olduğuna ulaşmışlardır. Aşçı vd. (2015) sağlık yüksekokulu öğrencilerinin akademik başarı algısı yükseldikçe iletişim becerileri düzeyi algısının da yükseldiğini belirtmişlerdir. Kadakal Dölek (2015) ise çalışmasında orta ve yüksek akademik başarı düzeyine sahip üniversite öğrencilerinin iletişim beceri düzeyleri, düşük akademik başarı düzeyine sahip üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek olduğunu ifade etmiştir. Orta ve yüksek akademik başarı düzeyine sahip üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri, düşük akademik başarı düzeyine sahip üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerine göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmasının sebebi, akademik başarısı düşük olan öğrencilerin kendilerine olan güvenlerinin ya da benlik saygılarının düşük olmasından kaynaklanabilir. Bu durum da düşük akademik başarıya sahip olan öğrencilerin orta ve yüksek akademik başarı gösteren öğrencilere göre başkaları ile kurdukları iletişim sürecinde kendilerini rahat ifade edememelerine ve iletişim kurmada isteksiz olmalarına neden olabilir.

Araştırmada elde edilen bulgular iletişim becerileri ölçeği toplam puanı (İBÖTOP) ve kendini ifade etme (KIE) alt boyutu açısından annesi üniversite mezunu öğrencilerin, annesi lise mezunu olan öğrencilerden daha yüksektir. İletişim kurmaya isteklilik (IKI) açısından annesi üniversite mezunu öğrencilerin, annesi ilkokul-ortaokul mezunu olan öğrencilerden daha yüksektir. İletişim ilkeleri ve temel beceriler (IITB) ve etkin dinleme ve sözel olmayan iletişim (EDSOİ) puanları annenin eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Aynı zamanda iletişim ilkeleri ve temel beceriler (IITB) babası üniversite mezunu öğrencilerin puan ortalamaları, annesi lise mezunu olan öğrencilerden daha yüksektir. İletişim kurmaya isteklilik (IKI) açısından babası üniversite mezunu öğrencilerin, babası ilkokul-ortaokul mezunu olan öğrencilerden daha yüksektir. İBÖ toplam puan, kendini ifade etme (KIE) ve etkin dinleme ve sözel olmayan iletişim (EDSOİ) puanları babanın eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Erigüç ve Eriş (2013) sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerilerini incelediği araştırmada, anne ve babanın eğitim düzeyinin öğrencilerin iletişim becerileri üzerinde farklılık yarattığı sonucuna ulaşmışlardır. Aşçı vd. (2015) ise yapmış oldukları araştırmada, sağlık yüksekokulu öğrencilerinin iletişim düzeyleri ile anne baba eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık göstermediğine ulaşmışlardır.

Bu araştırmada, İBÖ toplam puanı hiç televizyon izlemeyen öğrencilerin puan ortalamaları, 2- 4 saat arası izleyen öğrencilerden daha yüksektir. İletişim ilkeleri ve temel beceriler (IITB) açısından hiç televizyon izlemeyen öğrencilerin, 2-4 saat arası izleyen öğrencilerden daha yüksektir. Kendini ifade etme (KIE), etkin dinleme ve sözel olmayan iletişim (EDSOİ) ve iletişim kurmaya isteklilik (IKI) puanları öğrencinin televizyon izleme süresi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Kişinin gün içinde ekran önünde uzun saatler kalması pasif olmasına, konuşmaya ihtiyaç duymamasına sebep olabilmektedir. Bu sebepten dil

becerileri zayıf olan bireyler kendini ifade etmekte zorlanabilirler. Bu durumda kişinin iletişim becerilerine yansiyabileceği düşünülebilir.

Araştırma bulguları, üniversite öğrencilerinin iletişim ilkeleri (IITB), etkin dinleme ve sözel olmayan iletişim (EDSOİ), kendini ifade etme (KIE) ve iletişim kurmaya isteklilik (IKI) puanları günlük sosyal medya kullanma süresi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. İBÖ toplam puan açısından ise, 2-4 saat arası sosyal medya kullanan öğrencilerin puan ortalamaları hiç sosyal medya kullanmayan öğrencilerden daha yüksektir. Demir (2016) lise öğrencileri ile yaptığı çalışmada sosyal medya kullanım sıklığı ve günlük kullanım süresi ile aile içi iletişim puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğunu belirtmiştir. Bilinçli sosyal medya kullanımının olumlu etkilerine yönelik araştırmalar da yapılmıştır. Ajjan ve Harsthone (2008) sosyal ağları eğitimsel bağlamda kullanmak için uygun bir araç olarak nitelendirirken; McLoughlin ve Lee (2007) ise işbirlikli bilgi keşfi ve paylaşımına uygun pedagojik araçlar olarak kullanılmasından bahsetmiştir. Ayrıca araştırmaya katılan üniversite öğrencilerin %40'ının günlük sosyal medya kullanma süresi 4 saat ve üzerindedir. Sosyal medya kullanımı bakımından öğrencilerin yaşamlarında zamanlarının büyük bir kısmını harcadıkları görülmektedir. Sosyal medya kullanım süresi ve kullanım amacı açısından bilinçli bir yaklaşımın olumsuz etkileri azaltacağı unutulmamalıdır.

Üniversitelerde iletişim becerilerini destekler nitelikte ders programları oluşturularak sosyal ilişkilerini geliştirici ortamlar yaratılması faydalı olabilir. Aynı zamanda üniversitelerin rehberlik ve psikolojik danışma birimleri bu konuda daha etkin çalışmalar yapabilirler.

Üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerine etkisi düşünülerek, gençlerin gelişimsel özelliklerine uygun olarak, bilgisayar ve internet bağımlılığını önlemeye yönelik ve sağlıklı bilgisayar-internet kullanımı gibi konularda eğitimler verilmesi ya da seminerler düzenlenmesi faydalı olabilir. Üniversite de ders içeriklerinde "Güvenli İnternet ve Sosyal Medya Kullanımı" konularına yer verilerek öğrencilerin bilinçlendirilmesi sağlanabilir. Ayrıca kitle iletişim araçları ile aile içinde yaşanan iletişim engellerine çözüm yolları sunan uzman kişiler aracılığıyla daha büyük kitlelere daha kolay ulaşılması sağlanabilir. Çok boyutlu bir niteliğe sahip olan iletişim becerileri, sonraki çalışmalarda çeşitli psikososyal faktörler de dikkate alınarak farklı örneklemeler üzerinde araştırılabilir.

Kaynakça

- Ajjan, H. & Hartshorne, R. (2008). Investigating faculty decisions to adopt web 2.0 technologies: Theory and Empirical Tests. *Internet and Higher Education*, 11, 71-80.
- Aşçı, Ö., Hazar, G., & Yılmaz, M. (2015). Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerileri ve ilişkili değişkenler. *Actbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(3).
- Aydoğan, I. & Kaşkaya, A. (2010). İlköğretim okulu yöneticilerinin iletişim becerilerinin yönetici ve öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(1).
- Baykara-Pehlivan, K. (2005). Öğretmen adaylarının iletişim becerisi algıları üzerine bir çalışma. *İlköğretim Online*, 4 (2):17-23
- Bingöl, G. & Demir, A. (2011). Amasya sağlık yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerileri. *Göztepe Tıp Dergisi*, 26(4), 152-159.
- Ceyhan, A. A. (2006). An investigation of adjustment levels of turkish university students with respect to perceived communication skill levels. *Social Behaviour and Personality*, 34 (4),367-379.
- Cihangir, Z. (2004). *Kişilerarası iletişimde dinleme becerisi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Çağlayan, H.S. (2007). *Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bilim dalı beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin öğrenme biçimleri ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Çetinkaya, Z. (2011). Türkçe öğretmen adaylarının iletişim becerilerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(2), 567-576.
- Cüceloğlu, D. (1997). *Yeniden insan insana* (17.BASKI). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Demir, Ü. (2016). Sosyal medya kullanımı ve aile iletişimi: Çanakkale’de lise öğrencileri üzerine bir araştırma. *Selçuk İletişim*, 9(2), 27-50.
- Dilekmen, M., Başcı, Z. ve Bektaş, F. (2008). Eğitim fakültesi öğrencilerinin iletişim becerileri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (2),223-231.
- Dökmen, Ü. (2004). *İletişim çatışmaları ve empati* (27. bs.). İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Erdoğan Y. (2008). Exploring the relationships among internet usage, internet attitudes and loneliness of turkish adolescents, cyberpsychology: *Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 2 (2).
- Ergin, A. & Birol, C. (2000). Eğitimde iletişim. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Erigüç, G. & Eriş, H. (2013). Sağlık hizmetlerinde meslek yüksekokulu öğrencilerinden iletişim becerileri: Harran Üniversitesi örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 46(12), 232-254.
- Erigüç, G., Şener, T. & Eriş, H. (2013). İletişim becerilerinin değerlendirilmesi: Bir meslek yüksekokulu öğrencileri örneği. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 16(1), 45- 65.
- Erözkan, A. (2005). Üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerini etkileyen faktörler. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 26 (26): 59-72.
- Erözkan, A.(2004). Lise öğrencilerinin bağlanma stilleri ve yalnızlık düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4, 1-2.
- Görmüş, A. Ş., Aydın, S. & Ergin, G. (2013). İşletme bölümü öğrencilerinin iletişim becerilerinin cinsiyet rolleri bağlamında incelenmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, XV(1), 109-128.
- Gülbahçe, Ö. (2010). K. K. eğitim fakültesi öğrencilerinin iletişim becerilerinin incelenmesi. *Atabesbd*, 12(2), 12-22.
- İrak, H., Taşcıoğlu, R., Dal, M., & Tunç, Y. (2017). Sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerileri: İğdir üniversitesi örneği. *Atatürk İletişim Dergisi*, (14), 187-202.
- Kadalkal Dölek, A., (2015). *Üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi*, Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Karademir, T. & Alper, A. (2011). Öğrenme ortamı olarak sosyal ağlarda bulunması gereken standartlar. uluslararası bilgisayar ve öğretim teknolojileri sempozyumunda sözlü olarak sunulmuştur. *Elazığ, Fırat Üniversitesi*.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Kelleci, M. (2008). İnternet, cep telefonu, bilgisayar oyunlarının çocuk ve gençlerin ruh sağlığına etkileri, *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 7(3), 253-256.
- Kilcigil, E., Bilir, P., Özdiç, Ö., Eroğlu, K. & Eroğlu, B. (2009). İki farklı üniversitenin beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerilerinin değerlendirilmesi. *Spor metre Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(1), 19-28.
- Korkut Owen, F. & Bugay A. (2014). İletişim becerileri ölçeği'nin geliştirilmesi: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2), 51-64.

- McLoughlin, C. & Lee, M.J.W. (2007). Social software and participatory learning: pedagogical choices with technology affordances in the web 2.0 era. *Paper presented at the Ascilite, Singapore*, 664-675.
- Moody E. J. (2001). Internet use and its relationship to loneliness. *Cyberpsychology & Behavior*, 4 (3), 393-401.
- Özer, K. (2007). İletişimsizlik becerisi. 6. baskı. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Özerbaş, M. A., Bulut, M. & Usta, E. (2007). Öğretmen adaylarının algıladıkları iletişim becerisi düzeylerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 123-135.
- Özşaker, M. (2013). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerileri ve benlik saygılarının değerlendirilmesi. *International Journal Of New Trends In Arts, Sports And Science Education*, 2(3), 29-39.
- Şimşek, Ş., Akgemci, T. & Çelik, A. (2003) *Davranış bilimlerine giriş ve örgütlerde davranış*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Şirin, H. & Izgar, H. (2013). Üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri ve olumsuz otomatik düşünceleri arasındaki ilişki. *İlköğretim Online*, 12(1).
- Yang S. C. & Tung C. J. (2007) Comparison of internet addicts and non- addicts in taiwanese high school, *Computers in Human Behavior*, 23 (1), 79-96.
- Yatkin, A. & Yatkin, Ü. (2006). *Halkla ilişkiler ve iletişim* 2.basım. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yavuzer, H. (2007). *Ana baba çocuk* (19. BASKI). İstanbul: Remzi Kitabevi
- Yeşilyaprak, B. (1986). Üniversite gençliğinin psikolojik sorunları. *Psikoloji Dergisi*, 20, 82

İletişim/Correspondence
Ezgi DÜLGER
ezgidulger90@gmail.com

